

Monumentnummer*: 526292

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **06 februari 2006**
Kadaster deel/nr **82876/110**

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Vorden	Bronckhorst	Gelderland

Locatiennaam	Locatieomschrijving
Vorden	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Vorden	M			531

Omschrijving**

Omschrijving

HOOFDGEBOUW (Huis Vorden). Het tegenwoordige huis Vorden werd gebouwd in de eerste helft van de 16de eeuw op een terrein waarop in ieder geval sinds 1315 een versterkt huis moet hebben gestaan. Het oudste deel van het gebouw is opgetrokken uit 'kloostermoppen', de aanbouw aan de zuidkant van de westelijke gevel (17de eeuw) is grotendeel uitgevoerd in waalformaat. Het geheel met gepleisterde, ribloze gewelven onderkelderde en omgrachte hoofdgebouw heeft een L-vormige plattegrond met twee bouwlagen en een zolder onder een met gesmoorde Hollandse pannen gedekt, omlopend schilddak. Op de nokeinden en op het snijpunt van beide vleugels staat een schoorsteen. In de hoek die gevormd wordt door de beide vleugels bevindt zich op het binnenplein (zuidoost) een achthoekige traptoren en aan de grachtzijde (noordwest) een vierkante toren. De vierkante toren heeft aan de noordzijde een trapgevel en aan de zuidzijde een schoudergevel voorzien van vijf pinakels. Aan de binnenpleinzijde zijn de gevels van beide vleugels voorzien van kruisvensters met halve luiken bekroond door een dubbel schelpmotief. Dit schelpmotief is een terugkerend element boven vrijwel alle vensters in het gebouw. In de noordvleugel, aan de binnenpleinzijde verder aansluitend aan de toren een toegangsdeur met ellipsvormig bovenlicht, die bereikbaar is via een hardstenen trap. Centraal in beide vleugels bevindt zich bovendien een deur naar het souterrain.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Aan de grachtzijde is de noordvleugel voorzien van een centrale ingangspartij met ellipsvormig bovenlicht, geflankeerd door meerruitschuifvensters in empirestijl. De ingangspartij wordt voorafgegaan door een hardstenen trap en een hoog gemetseld bordes, dat ondersteund wordt door een constructie van rondbogen en pijlers. In aansluiting op trap en bordes een brug over de gracht. Deze toegang kwam tot stand na een verbouwing in 1875, waarbij een nieuwe hal werd gerealiseerd, ten koste van een deel van de ridderzaal. De brug over de gracht dateert van na 1949. Hij vervangt een oudere brug en is voor de bescherming van ondergeschikt belang. Verder in de noordgevel kruisvensters op de verdieping en op het niveau van het souterrain schietgaten.

In de westgevel aan de grachtzijde hoge kruisvensters met persiënnes op de begane grond en verdieping en bolkozijnen zonder luik op souterrainniveau. In de eindgevels van beide vleugels hoge kloostervensters met halve luiken. De achthoekige toren op het binnenplein wordt gedekt door een ingesnoerd tentdak gedekt met leien en bekroond met een vergulde bol en windvaan. De gevels van de toren zijn voorzien van verschillende soorten kleine vensters met en zonder luiken. Er is een centrale toegangsdeur in aangebracht die vrijwel identiek is aan de deur in de noordgevel. Beide deuren zijn bovendien op gelijke hoogte aangebracht en bereikbaar via dezelfde stoep. De vierkante toren aan de grachtzijde wordt afgesloten door een zadeldak gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. In de gevels kloostervensters in verschillende formaat en schietgaten op souterrainniveau.

De 19de-eeuwse afwerking van het kasteel dateert vrijwel geheel uit 1874. In dat jaar werd het kasteel door de toenmalige eigenaar Paulus Anthony baron van der Borch tot Verwolde ingrijpend verbouwd en gemoderniseerd. Daarbij werd veel aandacht besteed aan het wooncomfort. Het overgrote deel van de vertrekken in het kasteel is tijdens deze verbouwing voorzien van een geheel nieuw interieur met op elkaar afgestemde deuren, betimmeringen, stuc- en cassettenplafonds, luiken, schoorsteenmantels en parketvloeren. Boven de buitendeuren in de hal, zijn ovale, gebrandschilderde, in glas-in-lood vervatte ramen aangebracht met daarin de alliantiewapens van het geslacht Van der Borch-Van Nagel, uit 1873. Deze laat-19de-eeuwse afwerking is sindsdien in vrijwel ongeschonden staat bewaard gebleven en siert tot op de dag van vandaag de vertrekken van het kasteel.

Ook de plattegrond en indeling zijn sinds deze laat-19de-eeuwse verbouwing nauwelijks meer gewijzigd. Naast afwerkingen uit de late 19de eeuw zijn er ook uit de 16de en 17de eeuw veel interieurelementen bewaard gebleven. In de toren in de binnenhoek van het kasteel bevindt zich een vermoedelijk 16de- eeuwse zandstenen spiltrap, waarvan de spil fraaie, gesneden gotische en renaissancistische motieven vertoont en op de eerste verdieping bevindt zich een houten wand, beschilderd met een architectonische constructie van twee rondbogen op vierkante pijlers, waarboven kleurige, uit groenten en fruit samengestelde guirlandes zijn afgebeeld. Daarnaast zijn er schouwen met renaissance motieven, waarbij de bescheiden modellen in de kelder en in één van de torenkamers vermoedelijk 17de-eeuws zijn. De pompeuze haardpartij in de ridderzaal is in de 19e eeuw verplaatst en bestaat deels uit 17de-eeuwse onderdelen. Het in de voormalige ridderzaal aanwezige eikenhouten cassettenplafond en de bijbehorende lambrisering stammen vermoedelijk van de verbouwing uit 1875.

Verder zijn onder meer nog aanwezig drie waterputten in het souterrain en één waterput buiten. Met de restauratie in 1977-'78 zijn op het binnenplein de funderingsresten van een rond torentje en een stuk doorlopend muurwerk (uit de 14e eeuw) gevonden en later in het straatwerk zichtbaar gemaakt.

Waardering

Het HOOFDGEBOUW (Huis Vorden) als onderdeel van de historische buitenplaats 'Vorden' is van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegevens voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege de ontwikkelingsgeschiedenis en de daaruit voortvloeiende architectonische vormgeving;
- als representatief voorbeeld van een in hoofdzaak 16de-eeuws riddermatig huis, waarvan plattegrond en indeling sinds de laatste decennia van de 19de eeuw nauwelijks gewijzigd zijn en dat interieurafwerkingen uit verschillende perioden, variërend van de bouwtijd tot en met de 19de eeuw, kent;
- vanwege de kenmerkende ligging binnen de parkaanleg;
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats;
- als beeldbepalend architectonisch element met bijzondere cultuurhistorische waarde in de gemeente Bronckhorst.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Kasteel